

AVRUPA BİRLİĞİ TÜRKİYE'DEN NE İSTİYOR?

Teori Dergisi, Kasım 2005

Yıldırım Koç

Türkiye, 3 Ekim'i 4 Ekim'e bağlayan gece başlayan Avrupa Birliği'ne katılım görüşmeleri ile, sömürgeleştirilme sürecinde yeni bir aşamaya geçti. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne katılabilmesi için, bundan sonra yapılacak 71 oylamada AB üyesi 25 ülkenin oybirliğiyle, son oylamada da oy çoğunluğuyla olumlu görüş bildirmesi gerekmektedir.

Katılım görüşmeleri 35 başlık altında sürdürülecektir. Her bir bölümün görüşülmesinin başlangıcında ve sonuçlandırılmasında 25 ülkenin oybirliğiyle vereceği karar zorunludur. Diğer bir deyişle, 70 kez oylama yapılacaktır. Bunların birinde tek bir ülke bile olumsuz oy kullansa, görüşmeler o üye ikna edilene kadar duracaktır. Bütün bu engellerin aşılması durumunda, 25 ülkenin her birinde Türkiye'nin AB'ye katılımı oylanacaktır. Bu oylama bazı ülkelerde parlamentolarda yapılacaktır; bazı ülkelerde ise referanduma başvurulacaktır. Tek bir ülkede bile oylamada olumsuz karar çıkması durumunda, Türkiye'nin AB'ye katılımı engellenmiş olacaktır. Bunların hepsinin sonrasında da, Avrupa Parlamentosu'nda son bir oylama yapılacaktır. Avrupa Parlamentosu, her konuda Türkiye aleyhinde aldığı kararlarla ünlü bir organdır. Burada da salt çoğunlukla olumlu sonuç alınması gerekmektedir.

Emperyalist bir güç olan Avrupa Birliği, onyıllar sürece bu bağımlılık ilişkisinde, Türkiye'yi parçalama ve sömürgeleştirme çabalarını her geçen gün daha da yoğunlaştırarak sürdürecektir. Bu nedenle, Avrupa Birliği'nin Türkiye'den neler istediğini tekrar hatırlamakta yarar vardır.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'den taleplerinin, diplomatik incelikten uzak olarak en açık ve kaba biçimde dile getirildiği organ, Avrupa Parlamentosu'dur. Ayrıca, 1998 yılından itibaren Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan İlerleme Raporlarında yer alan talepler de önemlidir. Bu yazıda, ağırlıklı olarak bu iki tür kaynağa dayanılarak, Avrupa Birliği'nin Türkiye'nin parçalanmasına ve sömürgeleştirilmesine yönelik talepleri özetlenecektir.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'den talepleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin parçalanmasını istediğini göstermektedir. Avrupa Birliği, bu parçalanma sürecinde Türkiye ile ilişkilerini sürdürecektir ve sonunda kendisi açısından yararlı bölgeleri kendisine katacaktır. Bu bölgeler de Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz bölgeleridir. Bu stratejinin hayata geçirilebilmesi için Türkiye'nin uluslararası ilişkilerde saygınlığını ve gücünü yitirmesi, Türkiye ekonomisinin zayıflatılması ve hatta çökertilmesi, insanların çaresizlik içinde etnik kimliğe veya tarikat-cemaat kimliğine sarılması ve canlarından bezdirildikten sonra Avrupalılardan medet umması gerekmektedir.

Avrupa Birliği'nin talepleri, ülkeyi zayıflatmayı ve ulusumuzu ayrıştırmayı ve birbirine karşı saflaştırmayı hedeflemektedir. Avrupa Birliği'nin amacı Türkiye'yi yalnızca AB kapısında bekleterek ekonomik olarak sömürmek değildir; ABD emperyalizmiyle birlikte Türkiye'yi parçalamaktır. AB'nin talepleri, hem ulusumuza, hem de işçi sınıfımıza saldırı niteliğindedir.

Avrupa Birliği'nin bir grup talebi, Türkiye Cumhuriyeti'ni uluslararası ilişkilerde zayıflatacak, Türkiye'nin bölgesel bir güç olmasını engelleyecek, Türkiye'nin uluslararası düzeyde itibarını zedeleyecektir. Kıbrıs ve Ege konularındaki talepler bu niteliktedir.

Avrupa Birliği'nin Ermeni soykırımına ilişkin talepleri, Türkiye'nin bir bölümünü Ermenilere vermeyi amaçlayan bir planın parçasıdır.

Avrupa Birliği'nin Patrikhane ve Heybeliada Ruhban Okulu'na ilişkin talepleri, Türkiye'de devletin laik niteliğine darbe indirecek ve cemaatlara-tarikatlara dayalı bölünmeleri teşvik edecektir; Türkiye toprakları üzerinde Vatikan türü bir yapılanmanın kapısını açarak, ülkeyi zayıflatacaktır.

Avrupa Birliği'nin "dinsel özgürlük" adına gündeme getirdiği talepler, bir taraftan Avrupa Birliği'nin kendi içine almaya çalıştığı bölgelerde misyonerlik çalışmalarını kolaylaştıracaktır; diğer taraftan, dinsel inançlara dayalı farklılaşmaları teşvik ederek halkımızı ve işçi sınıfımızı parçalayacaktır.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'deki etnisiteleri birer azınlık gibi gösterme ve onlara çeşitli kültürel haklar verme çabaları, Türkiye'yi, halkımızı ve işçi sınıfımızı parçalamaya yönelik girişimlerdir.

Avrupa Birliği'nin kamu yönetimi reformuna ilişkin talepleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter devlet yapısının bütünlüğünü ve sosyal devleti parçalamaya, ulusumuzu birbirine düşürmeye, ülkemizde birbirine hasım eyaletler yaratmaya yöneliktir.

Avrupa Birliği'nin tarım, özelleştirmeler ve sosyal güvenlik reformuna ilişkin talepleri, ülkemizi ekonomik açıdan zayıflatmayı, halkla devlet arasındaki çıkar bütünlüğünü parçalamayı, işçi sınıfının sendikal örgütlenmelerini zayıflatmayı amaçlamaktadır.

Avrupa Birliği aynı zamanda IMF'nin ve Dünya Bankası'nın iki büyük patronundan biridir. 15 üyeli Avrupa Birliği'nin IMF Yönetim Kurulu'ndaki oy oranı yüzde 29,88'dir. Bu nedenle, IMF'nin Türkiye'den istedikleri aynı zamanda Avrupa Birliği emperyalizminin istedikleridir. Nitekim, Avrupa Birliği'nin talepleri arasında, IMF ve Dünya Bankası programlarının uygulanması da açıkça yer almaktadır. IMF ve Dünya Bankası programları ise halkımızı yoksullaştırmayı, işçi sınıfını örgütlülüğünü zayıflatmayı, halkın devletle ilişkilerini koparmayı ve dışa bağımlılığı artırmayı amaçlamaktadır.

Özetle; Avrupa Birliği'nin Türkiye'den talepleri, Türkiye'yi, halkımızı ve işçi sınıfımızı bölmeye ve parçalamaya yönelik somut ve önemli saldırılardır.

Aşağıda, bu konularda çeşitli Avrupa Birliği belgelerinden alınan örnekler sunulmaktadır:

Kıbrıs

Avrupa Birliği, Türkiye'yi Kıbrıs'ta işgalci olarak suçlamakta, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin adadan derhal çekilmesini talep etmektedir. Avrupa Birliği, uluslararası hukuku çiğneyerek adanın ve ada halkının tümü adına Güney Kıbrıs'ı "Kıbrıs Cumhuriyeti" adıyla 1 Mayıs 2004 tarihinde kendi içine almış ve Rum yanlısı Annan Planı'nın kabul edilmesi için büyük çaba göstermiştir. Bu hukukdışı politika yıllardır sürmektedir. Avrupa Birliği organlarının konuya ilişkin bazı kararları aşağıda verilmektedir:

Avrupa Parlamentosu "Başbakan Tansu Çiller'in Kıbrıs'ın gelecekte Avrupa Birliği'ne katılması ile bağlantılı olarak Kıbrıs'ın kuzey tarafının Türkiye'ye olası bütünlleştirilmesi konusundaki sözlerine ilişkin açıklamayı teessüfle karşılar; Türkiye'nin Kıbrıs konusunda Gümrük Birliği'nin hükümlerine uymasını ister; Komisyonun ve Konsey'in, Kıbrıs'ın bölünmesini sona erdirmeyi teşvik edecek gerekli adımları atmasını ister ve onlardan, bu soruna bir çözüm bulabilmede yardımcı olmak üzere bir arabulucuyu aday göstermelerini ister." (18.01.1996) ¹

Avrupa Parlamentosu "Türk Hükümetinden, özellikle işgalci askeri güçlerin geri çekilmesi ve Kıbrıs sorununa adil ve uygulanabilir bir çözüm bulunması çağırısında bulunan Birleşmiş Milletler kararlarını kabul etmesini ve uygulamasını ister ve Kıbrıs Hükümeti ile

¹ European Parliament, **Resolution on the situation in Turkey and the offer of a ceasefire made by the PKK** (B4-0060, 0076, 0086 and 0089/96), 18.01.1996.

Kıbrıs Türk toplumunun yönetimine de, Kıbrıs sorununa BM Güvenlik Konseyi kararlarına uygun barışçıl bir çözüm aramaya devam etmeleri çağrısını yapar.”(19.09.1996)²

Avrupa Parlamentosu “Türkiye’ye adanın askersizleştirilmesini sağlamak amacıyla Kıbrıs’tan askeri güçleri çekmesi için pratik adımlar atması çağrısında bulunur.” (17.09.1998)³

Avrupa Parlamentosu “Türk yetkililerinin Kıbrıs konusunda ilgili BM kararlarının kabulü ve uygulanması temelinde ve (Kıbrıs’ın) Avrupa Birliği’ne katılması konusundaki görüşmelerin kesintisiz bir biçimde sürdürülmesinden bağımsız olarak, siyasi bir çözüm bulunmasına bir kez daha aktif bir biçimde katkıda bulunmasını ister.” (06.10.1999)⁴

Avrupa Parlamentosu Genişleme Çalışma Grubu tarafından 2000 yılında hazırlanan “Türkiye ve Avrupa Birliği ile İlişkiler” raporunda bu konuda şöyle denilmektedir:

“Türkiye Kıbrıs Cumhuriyeti topraklarının yüzde 37’sini yasadışı bir biçimde işgal etmektedir. Genişleme süreci 31 Mart 1998 tarihinde başlatılmıştır ve 10 Kasım tarihinde de aralarında Kıbrıs’ın da bulunduğu ilk ülke grubu ile katılma görüşmeleri başlamıştır. Üyelik, adanın tümünü kapsamlı ve adayı bölen anlaşmazlığa barışçıl bir çözümün bulunması sürecini hızlandırmalıdır.” (10.02.2000)⁵

Avrupa Parlamentosu “Türk Hükümetine, kuzey Kıbrıs’taki işgal güçlerini geri çekme çağrısında bulunur.” (15.11.2000)⁶

“Kıbrıs sorununa kapsamlı ve tatmin edici bir çözüm aramada süren tıkanıklık, sürmekte olan çabaları zayıflatarak genişleme sürecini ciddi bir biçimde aksatacak niteliktedir...” Avrupa Parlamentosu, “Kıbrıs konusundaki raportörü Bay Jacques Poos’a Türk Dışişleri Bakanlığı tarafından yöneltilen eleştirileri sert biçimde reddetmektedir.” (25.10.2001)⁷

Avrupa Komisyonu’nun 6 Ekim 2004 tarihinde açıklanan İlerleme Raporu’nda, “Kıbrıs konusu, 1999’dan bu yana AB-Türkiye ilişkilerinde önemli bir gündem maddesidir” denilmektedir ⁸.

Avrupa Parlamentosu’nun 15 Aralık 2004 tarihli kararında da şu talep yer almaktadır:

- Türk Silahlı Kuvvetleri Kuzey Kıbrıs’tan çekilmeli, Kıbrıs Cumhuriyeti tanınmalıdır (paragraf 44).

Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne 1 Mayıs 2004 tarihinde katılan 10 yeni üye ile ilişkilerini düzenlemesi konusunda imzalanan protokolün arkasından Güney Kıbrıs’la ilgili olarak yaptığı

² European Parliament, **Resolution on the political situation in Turkey** (B4-0986, 0987, 0988, 0989, 0990/96 and B4-0991/96), 19.09.1996.

³ European Parliament, **Resolution on the Commission Reports on developments in relations with Turkey since the entry into force of the Customs Union** (COM(96)0491-C4-0605/96 and COM (98)0147-C4-0217/98), 17.09.1998.

⁴ European Parliament, **State of relations between Turkey and the European Union** (B5-0120, 0124, 0129 and 0140/1999), 06.10.1999.

⁵ European Parliament Secretariat Working Party Task-Force “Enlargement”, **Turkey and Relations with the European Union**, Briefing No.7, PE 167.407/rev.3, Luxembourg, 10 Feb.2000.

⁶ European Parliament, **European Parliament resolution on the 1999 Regular Report from the Commission on Turkey’s progress towards accession** (COM(1999) 513 - C5 - 0036/2000 - 2000/2014 (COS)), 15.11.2000.

⁷ European Parliament, **Turkey’s progress towards accession (2000) European Parliament resolution on the 2000 Regular Report from the Commission on Turkey’s progress towards accession** (COM(2000) 713 - C5 - 0613/2000 - 2000/2014 (COS)), 25.10.2001.

⁸ Avrupa Komisyonu, **Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne katılım Sürecine İlişkin 2004 Yılı İlerleme Raporu ve Tavsiye Metni**, DPT, Ankara, 2004, s.43.

tek taraflı açıklamaya, 21 Eylül 2005 tarihinde Avrupa Birliği'nden sert bir açıklamayla yanıt gelmiştir. Yapılan açıklamanın bazı bölümlerinde şöyle denilmektedir:

1. Avrupa Topluluğu ve onun üyesi Devletler, ... Türkiye'nin bu imza sırasında Kıbrıs Cumhuriyeti'ne ilişkin bir açıklama yapmaya gereklilik duymasını da üzüntüyle karşılamaktadır.
2. Avrupa Topluluğu ve onun üyesi Devletler, Türkiye tarafından yapılan bu açıklamanın tek taraflı olduğuna, Protokol'ün bir parçasını oluşturmadığına ve Protokol uyarınca Türkiye'nin yükümlülükleri üzerinde hiçbir yasal etkisinin bulunmadığına açıklık kazandırmaktadır.
3. Avrupa Topluluğu ve onun üyesi Devletler, Ek Protokol'ün tam ve ayrımcılık yapılmaksızın uygulanmasını ve ulaştırma araçları üzerindeki kısıtlamalar dahil olmak üzere malların serbest hareketi önündeki tüm engellerin kaldırılmasını beklemektedir. Türkiye, Protokol'ü tüm AB üyesi Devletlere tam olarak uygulamalıdır. AB bunu 2006 yılında yakından gözlemleyecek ve tam uygulamayı değerlendirecektir. Avrupa Topluluğu ve onun üyesi Devletler, ilgili bölümlerde görüşmelerin açılmasının Türkiye'nin akdi yükümlülüklerini tüm üye Devletlere karşı uygulamasına bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Yükümlülüklerini tam olarak uygulamada başarısızlık, görüşmelerde genel ilerlemeyi etkileyecektir.
4. Avrupa Topluluğu ve onun üyesi Devletler, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin 1 Mayıs 2004 tarihinde Avrupa Birliği'nin üyesi bir Devlet olduğunu hatırlatmaktadır. Uluslararası hukukun konusu olarak yalnızca Kıbrıs Cumhuriyeti'ni tanıdıklarının altını çizmektedirler...

Avrupa Parlamentosu da, 28 Eylül 2005 tarihinde aşağıdaki kararı kabul etmiştir:

2. Türkiye'nin Protokol ile eş zamanda yayımladığı; Protokol'ün imzalanması, onaylanması ve uygulanmasının Protokol'de atıfta bulunulan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin hiçbir şekilde tanınması anlamına gelmediğini ifade eden deklarasyonun Türkiye'nin Protokol'ün tüm hükümlerini tamamen uygulama konusundaki gönüllülüğüne gölge düşürdüğü gerçeğini esefle karşılar; Komisyon'dan bu tek taraflı deklarasyonun Türk Parlamentosu'ndaki onay sürecinin bir parçası olup olmadığına ilişkin Türk Hükümeti'nden alacağı cevabı Avrupa Parlamentosu'na iletmesini ister;

3. Türkiye'nin bu tek taraflı deklarasyonun Protokol'ün bir parçası olmadığını ve Türkiye'nin Protokol kapsamındaki yükümlülükleri üzerinde yasal etkisi olmadığını ve onaylanmak üzere TBMM'ye gönderilmemesi gerektiğini vurgular;

4. Türk limanlarına erişimin veya Türk hava sahasının kullanılmasının/Türk havalimanlarına iniş hakkının reddedilmesi suretiyle Kıbrıs bandıralı gemiler ve Kıbrıs Cumhuriyeti limanlarından gelen gemilere veya Kıbrıs uçaklarına yönelik kısıtlamaları devam ettirerek, bu uygulamanın malların serbest dolaşımı ilkesine aykırılığı çerçevesinde, Türkiye'nin Protokol'den bağımsız olarak Ankara Anlaşması ve ilgili Gümrük Birliği'ni ihlal ettiğini Türkiye'ye hatırlatır; bu çerçevede Protokol'ün tüm hükümlerini bütünüyle uygulaması yönünde Türkiye'ye çağrıda bulunur.

8. Türkiye'nin Kıbrıs Cumhuriyeti'ni tanıması dahil, Türkiye ve tüm üye ülkeler arasındaki ilişkilerin hızlı bir şekilde normalleştirilmesinin katılım sürecinin zorunlu bir parçası olduğunu belirtir; Türkiye'nin Kıbrıs Cumhuriyeti'ni tanımasının hiçbir şekilde müzakere konusu olamayacağını vurgular; Türk makamlarına Türkiye ve tüm üye ülkeler arasındaki ilişkilerin normalleştirilmesi ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin en kısa sürede tanınması yönünde çağrıda bulunur ve bunun gerçekleşmemesinin müzakere süreci üzerinde önemli sonuçları olacağını ve hatta müzakere sürecinin durdurulmasına yol açabileceğini belirtir;

Ege Sorunu

Avrupa Birliği, Ege sorununda Yunanistan'ın tezlerini desteklemekte ve Türkiye'yi tehdit etmektedir. Konuya ilişkin bazı kararlar aşağıda sunulmaktadır:

Avrupa Parlamentosu, “Doğu Ege’de Kardak adası ile ilgili olarak Türkiye’nin provokatif askeri operasyonlarından kaygı duymaktadır...Kardak adası, 1923 yılındaki Lozan Antlaşması, 1932 yılında İtalya ve Türkiye arasındaki Protokol ve 1947 Paris Antlaşmasına göre Dodecanese adalar grubuna dahildir ve 1960’lı yıllardaki Türk haritaları bile bu adaları Yunan toprağı olarak göstermektedir.” (15.02.1996)⁹

Avrupa Parlamentosu, “(1) Türkiye’nin Avrupa Birliği’nin bir Üye Devleti olan Yunanistan’ın egemenlik haklarını tehlikeli bir biçimde ihlal etmesinden ve Ege’deki askeri gerginliğin artmasından ciddi biçimde kaygı duymaktadır;..., (3) Yunanistan’ın sınırlarının aynı zamanda Avrupa Birliği’nin dış sınırlarının parçası olduğunu vurgular.” (15.02.1996)¹⁰

Avrupa Parlamentosu, Türkiye’den “Ege’deki, özellikle Kardak Adasına ve kıta sahanlığının sınırlarının belirlenmesine ilişkin olarak, farklılıkların giderilmesine çalışılmasında uluslararası hukuk ilkelerine saygı gösterilmesini” istemektedir. (17.09.1998)¹¹

Ermeni Soykırımı İddiaları

Avrupa Parlamentosu 1980’li yıllardan beri 1915-1917 olaylarını Birleşmiş Milletler’in 9 Aralık 1948 tarihli kararındaki “soykırım” tanımına uygun görerek “soykırım” olarak ilan etti ve Türk Hükümetinin bunu kabul etmesini istedi; Türkiye’nin bu olguyu reddetmesinin Avrupa Birliği üyeliğinin kesin engeli olduğunu açıkladı¹². Avrupa Parlamentosu bu konuda aşağıdaki kararları kabul etti:

Avrupa Parlamentosu, “Türk Hükümetine ve Türk Büyük Millet Meclisine, özellikle modern Türkiye devletinin kurulması öncesinde Ermeni azınlığın maruz kaldığı soykırımın kamuoyu önünde kabulü ile, Türk toplumunun önemli bir parçasını oluşturan Ermeni azınlığa taze bir destek vermesi çağrısında bulunur.” (15.11.2000)¹³

Avrupa Parlamentosu, “Komşu ülkeler Rusya, İran ve Türkiye’ye, Güney Kafkasya Bölgesi’nin barış içinde gelişmesine yapıcı bir biçimde katkıda bulunmaları çağrısında bulunur; bu açıdan... Türkiye’ye, özellikle Ermenistan’a karşı ambargonun sona erdirilmesiyle ilgili olarak, Avrupa’ya ilişkin özelemleriyle uyumlu uygun adımları atması çağrısında bulunur ve bu açıdan, Ermenilere karşı 1915 yılında gerçekleştirilen soykırımı tanıyan 18 Haziran 1987 tarihli kararındaki tavrını tekrarlar ve Türkiye’ye bir uzlaşma zemini yaratması çağrısında bulunur.” (28.02.2002)¹⁴

Avrupa Parlamentosu’nun 15 Aralık 2004 tarihli kararında ise aşağıdaki talepler yer almaktadır:
- Ermenilere uygulanan soykırım Türkiye tarafından kabul edilmelidir (paragraf 39 ve 41).

⁹ European Parliament, **Contestation of sovereign rights of a Member State (situation in the Aegean Sea), Resolution on the provocative actions and contestation of sovereign rights by Turkey against a Member State of the Union** (B4-0146, 0154, 0164, 0245, 0249 and 0254/96), 15.02.1996.

¹⁰ European Parliament, **Contestation of sovereign rights of a Member State (situation in the Aegean Sea), Resolution on the provocative actions and contestation of sovereign rights by Turkey against a Member State of the Union** (B4-0146, 0154, 0164, 0245, 0249 and 0254/96), 15.02.1996.

¹¹ European Parliament, **Resolution on the Commission Reports on developments in relations with Turkey since the entry into force of the Customs Union** (COM(96)0491-C4-0605/96 and COM (98)0147-C4-0217/98), 17.09.1998.

¹² Grosser, A., **Le Crime et la Memoire**, Flammarion, s.202, Paris, 1989, aktaran Timur, Taner, **1915 ve Sonrası, Türkler ve Ermeniler** (2. Baskı), Imge Yay., Ankara, 2001, s.20.

¹³ European Parliament, **European Parliament resolution on the 1999 Regular Report from the Commission on Turkey’s progress towards accession** (COM(1999) 513 - C5 - 0036/2000 - 2000/2014 (COS)), 15.11.2000.

¹⁴ European Parliament, **Report on the Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on the European Union’s relations with the South Caucasus, under the Partnership and Cooperation Agreements** (COM (1999) 272 – C5.0116/1999-1999/2119 (COS)), 28.02.2002.

- Ermenistan sınırı en kısa sürede açılmalıdır (paragraf 40).

Avrupa Parlamentosu, 28 Eylül 2005 tarihinde aldığı son kararında, bu iddiaları şu şekilde yeniden gündeme getirmiştir:

5. Ermeni soykırımını tanınması konusunda Türkiye'ye çağrıda bulunur; bu tanınmanın Avrupa Birliği'ne katılımın bir ön koşulu olduğunu belirtir;

Patrikhane

Avrupa Parlamentosu, Eyüp Kaymakamlığına bağlı Fener Rum Patrikhanesi'ne evrensel bir nitelik kazandırılmasını talep etmektedir.

Avrupa Parlamentosu'nun 24 Ekim 1996 tarihli bir kararında İstanbul yerine iki yerde, Bizans İmparatorluğu dönemindeki adıyla "Konstantinapolis" sözcüğü kullanılmakta ve Patrikhane'nin ekümenik olduğu çeşitli yerlerde ilan edilmektedir. İlgili kararın bir bölümü şöyledir:

Avrupa Parlamentosu, "dünyanın her tarafındaki milyonlarca Ortodoks Hıristiyan için Konstantinopolis'teki Patrikhane'nin önemini gözönünde bulundurarak, ...Türk yetkililerinin Ekümenik Patrikhanenin tam olarak korunması konusundaki yükümlülüklerinin farkında olarak, ...Ekümenik Patrikhanenin ve diğer dinsel yerlerin binalarının korunması için gerekli önlemleri alması için Türk yetkililerine çağrıda bulunur." (24.10.1996)¹⁵

Avrupa Komisyonu'nun 6 Ekim 2004 günü açıklanan raporunda ¹⁶ "ekümenik Patrik ünvanının aleni olarak kullanılması hala yasaktır" denilerek, Türkiye eleştirilmektedir.

Avrupa Parlamentosu'nun 15 Aralık 2004 kararında da bu talep yinelenmektedir:

- Fener Rum Patrikhanesi'nin "ekümenik" niteliği kabul edilmelidir (paragraf 43).

Heybeliada Ruhban Okulu'nun Yeniden Faaliyete Geçirilmesi

Avrupa Parlamentosu, "Grek yayılcılığının Harp Okulu" olan Heybeliada Ruhban Okulu'nun tekrar açılmasını istemektedir.

Avrupa Parlamentosu, "Patrikhane'ye doğrudan bağlı olan Heybeliada Ruhban Okulu'nun derhal yeniden açılması çağrısında bulunur." (24.10.1996)¹⁷

Avrupa Komisyonu 2000 yılına ilişkin İlerleme Raporu'nda "Heybeliada'daki Ruhban Okulu'nun kapalı kalması konusu da dahil olmak üzere, 1923 Lozan Antlaşması kapsamında olsunlar olmasından, Müslüman olmayan tüm kesimlerin somut taleplerinin gerektiği gibi incelenmesi gerektiğini" belirtmektedir (8.11.2000) ¹⁸. Avrupa Komisyonu, bu konuda 2001 yılında Türkiye'yi şöyle eleştirmektedir:

"Ancak Hıristiyan kiliseleri, özellikle mülkiyetle ilgili olarak, zorluklarla karşı karşıya bulunmaya devam etmektedir. Heybeliada'daki Ortodoks Ruhban Okulu'nun 1971 yılında

¹⁵ European Parliament, **Resolution on violations of religious freedom in Turkey** (BA-1132, 1134, 1156, 1163 and 1179/96), 24.10.1996.

¹⁶ Avrupa Komisyonu, **Türkiye'nin Katılım Yönünde İlerlemesi Hakkında 2004 Yılı Düzenli Raporu**, 6 Ekim 2004, s.36.

¹⁷ European Parliament, **Resolution on violations of religious freedom in Turkey** (BA-1132, 1134, 1156, 1163 and 1179/96), 24.10.1996.

¹⁸ Commission of the European Communities, **Turkey 2000, 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession**, 8 November 2000, s.18.

kapatılması konusunda bir ilerleme bildirilememiştir. Çeşitli kiliselerin yasal statülerinin tanınmamış olması, dini personelin Türkiye'ye erişebilmesi de dahil olmak üzere, bazı kısıtlar yaratmaktadır.” (13.11.2001)¹⁹

Avrupa Komisyonu'nun 2004 yılı İlerleme Raporu'nda da “1971'den bu yana kapalı olan Rum Ortodoks Heybeliada ruhban okulu hala açılmamıştır” denilmektedir²⁰.

Avrupa Parlamentosu'nun 15 Aralık 2004 tarihli kararında bu istek yinelenmiştir:

- Heybeliada Ruhban Okulu “derhal” yeniden açılmalıdır (paragraf 43).

Dinsel Özgürlüklere Saygı

Avrupa Birliği, misyonerlerin Türkiye'deki çalışmalarının önündeki engellerin kaldırılmasını istemektedir. Türkiye günümüzde, Osmanlı Devleti'nin son onyıllarını anımsatan yaygın ve kapsamlı bir misyoner faaliyetine sahnedir. Misyonerlik, AB emperyalizminin Türkiye'deki mücadele araçlarından biridir. Bu faaliyetler de “dinsel özgürlükler” adı altında sürdürülmektedir. Özellikle Avrupa Komisyonu'nun 2004 yılına ilişkin İlerleme Raporu'nda bu nitelikte eleştiriler yer almaktadır²¹:

“Cami dışında ibadethanelerin açılması için izin verilmesini sağlamak amacıyla çaba gösterilmiştir. Ancak, bazı kiliselerin tescil edilmesini önlemek için bazı teknik koşullar ileri sürülmüştür. Diyarbakır'daki Protestan kilisesinin bir ibadethane olarak tescil edilmek üzere uzun süre önce yaptığı başvuru Mayıs 2004'te reddedilmiştir. Kiliselerin restore edilmesine yönelik talepler, yavaş ve hantal izin işlemlerine tabi olmaya devam etmektedir...Din adamlarının eğitimi konusundaki yasak etmektedir...Türk olmayan Hıristiyan din adamları, vize, ikamet ve çalışma izinlerinin alınması ve yenilenmesi konusunda güçlüklerle karşılaşmaktadır... Protestan ayinleri sırasında hazır bulunan ve bazı durumlarda kiliseye gelenlerin kimlik belgelerini kontrol eden polisin varlığının ortaya koyduğu gibi, Hıristiyanlar hala bazen polis gözetimine tabi tutulmaktadır.”

Raporda, **“Aleviler hala bir Müslüman azınlık olarak tanınmamaktadır”** ifadesi de yer almaktadır.

Avrupa Parlamentosu'nun 15 Aralık 2004 tarihli kararında da şu talepler bulunmaktadır:

- Alevilik bir azınlık olarak “tanınmalı ve korunmalıdır” ve “Cem evleri dini merkezler olarak kabul edilmelidir.” (paragraf 43)

Azınlıklar Sorunu - Bölücülük

Avrupa Birliği, farklı etnik kökenlerden oluşan ulusumuzu ve işçi sınıfımızı, etnik kökenlere göre bölme ve parçalama çabası içindedir. “İnsan hakları” ve “demokrasi” adına yapılan bu girişim, terör örgütlerini teşvik etme ve destekleme noktasına kadar gelmiştir. Aralarında Avrupa Birliği ülkelerinin de bulunduğu ülkelere imzalanan Lozan Antlaşması'nda Türkiye'de yalnızca Ermeni, Rum ve Musevilerin “azınlık” olduğu açıkça belirtilmekle birlikte, Avrupa Birliği, ulusumuzu ve işçi sınıfımızı oluşturan çeşitli etnisiteleri “azınlık” başlığı altında değerlendirmekte ve bölücülere destek vermektedir. Avrupa Parlamentosu'nun cüretkarlığı, güneydoğu Anadolu'ya “Kürdistan” diyebilecek kadar fazladır.

¹⁹ Commission of the European Communities, **2001 Regular Report on Turkey's Progress Towards Accession** (SEC(2001) 1756), s.27.

²⁰ Avrupa Komisyonu, **Türkiye'nin Katılım Yönünde İlerlemesi Hakkında 2004 Yılı Düzenli Raporu**, 6 Ekim 2004, s.36.

²¹ Avrupa Komisyonu, a.g.k., 2004, s.36-7.

Avrupa Birliği'nin bu çabaları, işçi sınıfımızı da etnik kökene göre bölme ve saflaştırma sonucunu doğuracak, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin temel dayanağı olan işçi sınıfı hareketini zayıflatacaktır..

Avrupa Birliği'nin bu girişimleri sonucunda onaylanan Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi ile Sosyal ve Ekonomik Haklar Sözleşmesi'nin ve kabul edilen bazı yasaların olumsuz etkileri zaman içinde ortaya çıkacaktır.

Avrupa Birliği Ekonomik ve Sosyal Komitesi'nin bu konudaki görüşü şöyledir:

“Türk Devletinin bütünlüğü, yalnızca Kürtlerin kendi dillerini kullanma ve öğrenme hakkıyla ve gelenek ve göreneklerinin varlığını sürdürmesiyle, fakat aynı zamanda uygun düzeylerde idari özerklikle de uyumlu olabilmelidir.” (22 Aralık 1993)²²

Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği'ne katılacak ülkelerle ilgili son karar yeridir. Avrupa Parlamentosu'nun azınlıklar konusunda Türkiye aleyhinde çok sayıda kararı vardır:

Avrupa Parlamentosu, “Türk Hükümetine, PKK'ya ve diğer Kürt örgütlerine, Kürt konusuna şiddete dayanmayan ve siyasi bir çözüm bulmaları için ellerinden gelen tüm çabayı göstermeleri için çağrıda bulunur; PKK'ya şiddetten kaçınması çağrısını yapar; Türk Hükümetine ve Büyük Millet Meclisine, güneydoğu bölgesindeki sokağa çıkma yasağının kaldırılması ve Türk kökenli vatandaşlarının, Türkiye'nin toprak bütünlüğünün garanti edildiği ve buna saygı gösterildiği güvencesiyle, kendi kültürel kimliklerini açıklamalarına izin verecek yol ve araçları düşünmesi çağrısını yapar.” (13.12.1995)²³

Avrupa Parlamentosu, “Türk vatandaşlarının Türkiye içinde bir tür kültürel özerklik için barışçıl yollardan çaba gösterme haklarını tanır.” (18.01.1996)²⁴

Avrupa Parlamentosu, “PKK Başkanı tarafından tektarafli olarak ateşkes ilan edilmesini memnuniyetle karşılar ve bunu 13 Aralık 1995 tarihli çağrısına ilk olumlu adım olarak değerlendirir; Türk Hükümetinin bu davranışı soruna barışçıl bir çözüm bulma doğrultusunda olumlu bir katkı olarak göreceğini umut ettiğini açıklar ve Türkiye'de tüm ilgililere, bu fırsattan yararlanarak güneydoğu bölgesindeki sorunların şiddete dayanmayan ve siyasal bir çözüm bulma amacıyla ulusal düzeyde bir diyalogu başlatmanın yol ve araçlarını düşünmeleri için çağrıda bulunur.”(18.01.1996)²⁵

Avrupa Parlamentosu, “Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Türkiye'nin Doğusunda son zamanlarda gerçekleştirdiği askeri operasyonlardan ve PKK tarafından 15 Aralık 1995 tarihinde ateşkes ilan edilmiş olmasına rağmen barışçıl bir çözüm sağlama çabalarını reddetmesinden büyük kaygı duymaktadır.” (20.06.1996)²⁶

Avrupa Parlamentosu, “Yeni hükümetten, düşüncelerini özgürce açıklama ve insan hakları ilkeleri ile çelişen yasalara göre suç işledikleri için hüküm giymiş olan mahkumların serbest bırakılmasını sağlayacak biçimde düzenlenmiş bir genel af ilan etmesini ve halen yargılanmakta olanlar aleyhindeki davaların sona erdirilmesini talep eder ve özellikle

²² Economic and Social Committee of the European Communities, **Opinion, Relations Between the European Union and Turkey**, CES 1314/93, Brüksel, 22 December 1993, s.3.

²³ European Parliament, **Resolution on the human rights situation in Turkey** (B4-1530/rev.,1534 and 1559/95), 13.12.1995.

²⁴ European Parliament, **Resolution on the situation in Turkey and the offer of a ceasefire made by the PKK** (B4-0060, 0076, 0086 and 0089/96), 18.01.1996.

²⁵ European Parliament, **Resolution on the situation in Turkey and the offer of a ceasefire made by the PKK** (B4-0060, 0076, 0086 and 0089/96), 18.01.1996.

²⁶ European Parliament, **Resolution on human rights and the situation in Turkey** (B4-0769, 0797, 0820 and 0828/96), 20.06.1996.

Bayan Leyla Zana ile DEP'in diğ er üç üyesinin derhal serbest bırakılması çağrısını yineler.”(20.06.1996)²⁷

Avrupa Parlamentosu, “çıkamaz aşmak ve sorunun barışçıl biçimde siyasi bir çözüme doğru gidebilmesi için, ülkenin güney doğusundaki askeri operasyonları durdurması ve tüm Kürt örgütlerle görüşmelere başlaması için Türk Hükümetine çağrıda bulunur.” (20.06.1996)²⁸

Avrupa Parlamentosu, “Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Türkiye'nin doğusunda kısa bir süre önce sürdürdüğü askeri operasyonlardan ve Kürdistan'daki çelişkiye barışçıl bir çözüm bulma yollarını aramayı reddetmesinden büyük kaygı duymaktadır.” (19.09.1996)²⁹

Avrupa Parlamentosu, “Türkiye'nin kuzey Irak'ta bir güvenlik bölgesi yaratma niyetini mümkün olan en sert terimlerle reddeder ve bu girişimi ciddi bir uluslararası hukuk ihlali olarak değerlendirir ve Türkiye'yi bu plandan vazgeçmeye ikna etmesi için AB Konseyi'ne çağrıda bulunur.” (19.09.1996)³⁰

“İtalyan vatandaşı olan Dino Frisullo 21 Mart 1998 günü Diyarbakır'da Kürt Yeni Yılı (“Nevroz”) kutlamalarına katıldığı ve Kürt halkının temel haklarını desteklemek için gösteri yaptığı için tutuklanmıştır... Avrupa Parlamentosu, (1) Türk yetkililerine İtalyan vatandaşı Dino Frisullo'yu derhal serbest bırakmaları çağrısında bulunur ve bu doğrultuda İtalyan Hükümeti tarafından yapılan talebi destekler; (2) Barışçıl “nevroz” kutlamaları sırasında Türk güvenlik güçlerinin davranışlarını kınar.”(02.04.1998)³¹

Avrupa Parlamentosu “Güneydoğu'daki çelişkinin çözümünün yalnızca siyasi olarak sağlanabileceği görüşünü yeniden vurgular ve Kürt kimliğinin yasal olarak tanınmasını sağlamayı amaçlayan önerileri ve taraflar arasında diyalogu ve görüşmeleri teşvik edecek ulusal ve uluslararası girişimleri destekler; ateşkes duyulan ihtiyaca işaret eder ve Türk yetkililerinin, Kürt sorununa görüşmeler yoluyla sağlanacak barışçıl bir çözüm aramaları için çağrıda bulunur.” (17.09.1998)³²

Avrupa Parlamentosu, “Türk yetkililerinden, Türkiye'deki tüm Kürtlerin haklarını tanımalarını ve yerleri değiştirilen tüm Kürtlerin evlerine dönmelerinin kolaylaştırılmasını ister.” (20.06.1996)³³

Avrupa Parlamentosu, “Kuzey Irak'ın işgalini lanetler ve PKK terörizmiyle başetme ihtiyacının uluslararası sınırların ihlal edilmesini haklı kılmadığını düşünür.”(17.09.1998)³⁴

Avrupa Parlamentosu “(1) Bay Öcalan'a verilen cezayı lanetler ve ölüm cezasının kullanılmasına kesin muhalefetini tekrarlar; ...(8) Türkiye'ye, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Bay Öcölan hakkında verilen karar konusunda alacağı herhangi bir

²⁷ European Parliament, **Resolution on human rights and the situation in Turkey** (B4-0769, 0797, 0820 and 0828/96), 20.06.1996.

²⁸ European Parliament, **Resolution on human rights and the situation in Turkey** (B4-0769, 0797, 0820 and 0828/96), 20.06.1996.

²⁹ European Parliament, **Resolution on the political situation in Turkey** (B4-0986, 0987, 0988, 0989, 0990/96 and B4-0991/96), 19.09.1996.

³⁰ European Parliament, **Resolution on the political situation in Turkey** (B4-0986, 0987, 0988, 0989, 0990/96 and B4-0991/96), 19.09.1996.

³¹ European Parliament, **Resolution on the arrest and detention of the Italian citizen Dino Frisullo in Turkey** (B4-0409, 0411, 0412 and 0420/98), 02.04.1998.

³² European Parliament, **Resolution on the Commission Reports on developments in relations with Turkey since the entry into force of the Customs Union** (COM(96)0491-C4-0605/96 and COM (98)0147-C4-0217/98), 17.09.1998.

³³ European Parliament, **Resolution on human rights and the situation in Turkey** (B4-0769, 0797, 0820 and 0828/96), 20.06.1996.

³⁴ European Parliament, **Resolution on the Commission Reports on developments in relations with Turkey since the entry into force of the Customs Union** (COM(96)0491-C4-0605/96 and COM (98)0147-C4-0217/98), 17.09.1998.

karara uyması çağrısında bulunur; (9) Bay Öcalan'ın idam edilmesinin Avrupa'da güvenlik ve istikrar açısından önemli etkilerinin olacağına ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne bütünleşme sürecine zarar vereceğine inanır; (10) Kürt halkının siyasi, sosyal ve kültürel haklarını tanıyan bir çözüm bularak Türkiye'deki anlaşmazlığın nedenlerine çözüm bulması konusunda Türk Hükümeti'ne çağrıda bulunur ve bu bağlamda gerekli demokratik reformların uygulanması gerektiği görüşünü benimser; ... (12) Konsey'e ve Üye Devletlere, Türkiye'de Kürt sorununa siyasi bir çözümün uygulanabilmesinde yardımcı olmak için gerekli tüm önlemleri almaları çağrısını yineler." (22.7.1999)³⁵

Avrupa Parlamentosu, "(9) Türkiye'deki Kürt sorununa bir çözüm bulma konusunda Türk Hükümeti'nin çabalarının Türkiye'de demokrasi, insan hakları ve azınlık hakları için önemli sonuçları olacağına ve Türkiye'yi Kopenhag kriterlerini yerine getirmeye önemli ölçüde yakınlıştıracağına inanmaktadır ve Kürt toplumuna da davasını barışçıl araçlarla sürdürmesi çağrısını yapar. (10) Bu çerçevede Türk yetkililerine bir kez daha Bay Öcalan hakkında verilen ölüm cezasını yerine getirmeme çağrısını yapar ve ayrıca Türk Büyük Millet Meclisi'nden idam cezaları konusunda mevcut fiili uygulamayı yapmama durumunu Türkiye'de ölüm cezasının resmen kaldırılmasına dönüştürmesini ister." (6.10.1999)³⁶

Avrupa Parlamentosu Genişleme Grubu tarafından 2000 yılı başlarında hazırlanan "Türkiye ve Avrupa Birliği ile İlişkiler" raporunda şöyle denilmektedir:

"1998 yılının başında Kürt sığınmacıların bazı AB ülkelerine gelmesi sonrasında, AB Kurumları Türk Hükümetinden Kürt halkına uyguladığı baskılara siyasi bir çözüm bulmasını istedi; Türkiye'den, kuzey Irak'taki askeri operasyonlarını durdurması istendi. (Avrupa) Parlamentosu, 15 Ocak 1998 tarihli kararıyla, bu sorunun çözümü için uluslararası düzeyde girişimde bulunması için Avrupa Birliği'ne çağrıda bulundu ve Konsey'e ve Üye Devletlere de Kürtlere karşı insan hakları ihlalleri sorununu Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'nda gündeme getirmeleri çağrısını yaptı." (10 .02.2000)³⁷

Avrupa "Parlamentosu, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği görüşüyle bir plan doğrultusunda Kopenhag kriterlerini yerine getirecekse, Kürt sorununun çözüme kavuşturulmasının hayati önemde olduğunu vurguladı." (10 .02.2000)³⁸

Avrupa Parlamentosu "Türk yetkililerine, Kürt toplumunun siyasi temsilcileriyle, özellikle de ülkenin güneydoğusundaki kentlerin belediye başkanlarıyla, diyaloga girmeleri çağrısında bulunur." (15.11.2000)³⁹

Avrupa Parlamentosu "Avrupa Parlamentosu Sakharov Ödülü sahibi Leyla Zana'nın ve düşünceleri nedeniyle hapse atılmış olan Kürt kökenli eski milletvekillerinin serbest bırakılmalarını talep eder." (15.11.2000)⁴⁰

Avrupa Komisyonu Genişlemeden Sorumlu Genel Müdürlüğü Türkiye Masası Şefi Alain Servantie 20 Kasım 2000 tarihinde Avrupa Komisyonu Başkanı Romano Prodi adına PKK

³⁵ European Parliament, **Resolution on the death sentence on Mr Öcalan and the future of the Kurdish question in Turkey** (B5-0006, 0012, 0018, 0023 and 0026/99), 22.7.1999.

³⁶ European Parliament, **State of relations between Turkey and the European Union** (B5-0120, 0124, 0129 and 0140/1999), 06.10.1999.

³⁷ European Parliament Secretariat Working Party Task-Force "Enlargement", **Turkey and Relations with the European Union**, Briefing No.7, PE 167.407/rev.3, Luxembourg, 10 Feb.2000.

³⁸ European Parliament Secretariat Working Party Task-Force "Enlargement", **Turkey and Relations with the European Union**, Briefing No.7, PE 167.407/rev.3, Luxembourg, 10 Feb.2000.

³⁹ European Parliament, **European Parliament resolution on the 1999 Regular Report from the Commission on Turkey's progress towards accession** (COM(1999) 513 - C5 - 0036/2000 - 2000/2014 (COS)), 15.11.2000.

⁴⁰ European Parliament, **European Parliament resolution on the 1999 Regular Report from the Commission on Turkey's progress towards accession** (COM(1999) 513 - C5 - 0036/2000 - 2000/2014 (COS)), 15.11.2000.

Başkanlık Konseyi'ne bir mektup gönderdi ve Avrupa Komisyonu'nun azınlıklar politikasını anlattı. Mektubu, PKK'ya "derin saygılarını" sunarak bitirdi ⁴¹.

Avrupa Parlamentosu'nun 15 Aralık 2004 günlü kararında şu talepler yer almaktadır:

- Lozan Antlaşması'nda yer alan azınlık tanımının dışında, Türkiye'deki etnisitelere "azınlık" statüsü tanınmalı ve bunların eğitim ve yayın konusunda karşılaştıkları tüm engeller kaldırılmalıdır (paragraf 11).
- Rumların, Ermenilerin ve Lozan Antlaşması'nda azınlık olarak kabul edilmeyen Süryanilerin kendi dillerinde ve inançları doğrultusunda eğitim ve yayın özgürlükleri tam olarak sağlanmalıdır (paragraf 12).
- Genel seçimlerde yüzde 10 barajı gözden geçirilmeli ve "ağırlıkla Kürt partilerinin" de aralarında bulunduğu siyasal güçlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde daha etkili bir biçimde temsil edilmesi sağlanmalıdır (paragraf 21).
- "Türk Hükümeti, silah bırakmayı seçmiş olan Kürt güçleriyle bir uzlaşma sağlamak amacıyla daha aktif adımlar atmalıdır." (paragraf 31)

Kamu Yönetimi Reformu

Avrupa Komisyonu'nun 8 Kasım 2000 tarihli raporunda, merkezi devleti zayıflatıp eyalet ve federasyon eğilimlerini güçlendirecek mahalli idareler yasası değişiklik tasarısının yasalaşması istenmektedir:

"Merkezi idarenin mahalli yönetim üzerindeki denetimi güçlü olmaya devam etmektedir. Daha öte bir ademimerkeziyetçiliği amaçlayan ve halen bakanlıklar arasında görüşülmekte olan mahalli yönetime ilişkin yasa taslağının kabul edilmesi beklenmektedir." (8.11.2000) ⁴²

Yabancıların Türkiye'de Çalışmasının Önündeki Engellerin Kaldırılması

Avrupa Komisyonu, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının Avrupa Birliği ülkelerinde serbest dolaşımının önüne kalıcı ve kesin engeller koyarken, AB vatandaşlarının Türkiye'de çalışmasının önündeki engellerin kaldırılmasını talep etmektedir. Bunun anlamı, Avrupa Birliği'nin işsizlerine Türkiye'de iş bulunacağı, Türkiye'deki işsiz sayısının daha da artacağıdır. Avrupa Komisyonu'nun 3 Ekim 2005 günü yayımlanan müzakere çerçeve belgesinde, serbest dolaşımın önünün tamamiyle katılabileceği ifade edilmektedir.

Tarım

Avrupa Komisyonu tarımda IMF'nin dayattığı politikaları savunmaktadır. Komisyon'a göre, subvansiyonlar kaldırılmalı, AB'de olduğu gibi doğrudan gelir desteğine geçilmelidir (8.11.2000) ⁴³. Bu politikalar, Türkiye'de tarımın hızlı bir biçimde çökertilmesine, milyonlarca köylünün kentlere göçe zorlanmasına neden olacaktır.

Özelleştirme

Avrupa Birliği organları Türkiye'de hızlı bir özelleştirmeyi savunmakta ve bu konuda yeterli hızda hareket edilmediğinden yakınmaktadır. Avrupa Komisyonu tarafından 8 Kasım 2000 tarihinde açıklanan İlerleme Raporu ⁴⁴ ve 13 Kasım 2001 tarihinde açıklanan İlerleme Raporunda ⁴⁵ da

⁴¹ Milliyet ve Radikal, 2.12.2000.

⁴² Commission of the European Communities, **Turkey 2000, 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession**, 8 November 2000, s.12.

⁴³ Commission of the European Communities, **Turkey 2000, 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession**, 8 November 2000, s.43.

⁴⁴ Commission of the European Communities, **Turkey 2000, 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession**, 8 November 2000, s.53-54. Ayrıca bkz.

bu görüş ifade edilmektedir. 6 Ekim 2004 günü açıklanan İlerleme Raporu'nda, özelleştirme konusunda "kaydedilen ilerlemenin sınırlı kalmasından" yakınılmaktadır ⁴⁶.

Sosyal Güvenlik Reformu

Avrupa Komisyonu, Türk sendikacılık hareketinin "mezarda emeklilik" olarak nitelendirdiği ve "sosyal güvenlik reformu" adı altında sürdürülen uygulamaları da desteklemekte ve bunlara acilen ihtiyaç olduğunu belirtmektedir:

"Türk sosyal güvenlik sisteminde reform yapılması sürmekte olan bir süreçtir ve buna acilen ihtiyaç bulunmaktadır." (8.11.2000) ⁴⁷

Bu tavır, 2004 yılında da sürdürülmüştür. 2004 İlerleme Raporu'nda da sosyal güvenlik sisteminde bir reform yapılmasının gereği vurgulanmaktadır.

IMF Programlarının Uygulanması

Avrupa Birliği IMF politikalarının uygulanmasını talep etmektedir; çünkü Uluslararası Para Fonu'nun yönetiminde AB ülkelerinin payı yüzde 29,88'dir. Avrupa Birliği, IMF'nin Türkiye'de uygulattığı programları tüm gücüyle desteklemektedir:

Avrupa Parlamentosu, "ülkeyi finansal krizden çıkarmak için gerekli olan ekonomik reformların uygulanmasında Türk Hükümeti tarafından yapılan girişimleri memnuniyetle karşılar; ekonomiye istikrar kazandırmak için gerçekleştirilen bu çabanın ürünlerini vermeye başladığına inanır." (25.10.2001) ⁴⁸

Aynı görüş, Avrupa Komisyonu tarafından açıklanan 2001 İlerleme Raporu'nda da yer almaktadır. IMF'ye verilen niyet mektupları ve IMF ile yapılan stand-by düzenlemesi konusunda şu değerlendirme yapılmaktadır:

"IMF ve Dünya Bankası tarafından finansal destek sağlanmış ve yeni ekonomik planın uygulanma boyutuyla ilgili önemli sayıda yasa 2001 yılının ikinci çeyreğinde hızlı bir biçimde kabul edilmiştir. Bu reformların amacı krizin aşılması ve AB üyeliği için ekonomik kriterlerin yerine getirilmesine yardımcı olmaktır." (13.11.2001) ⁴⁹

Ayrıca, ekonomik alanda Avrupa Birliği'nin istekleri ile IMF ve Dünya Bankası'nın isteklerinin çoğu benzer niteliktedir. Avrupa Birliği'nin MEDA (Akdeniz) fonlarından yararlanmanın önkoşulu, IMF ve Dünya Bankası'nın onayladığı programları uygulamaktır. "Avrupa-Akdeniz Ortaklığı Çerçevesinde Ekonomik ve Toplumsal Yapıların Reformuna Eşlik Edecek Mali ve Teknik Önlemler Konusundaki 23 Temmuz 1996 tarihli Konsey Tüzüğü" (EC.No.1488/96) bu önkoşulu şöyle belirtmektedir ⁵⁰:

Commission of the European Communities, **1999 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession**, s.37: "Özelleştirilmenin sürdürülmesi gereklidir."

⁴⁵ Commission of the European Communities, **2001 Regular Report on Turkey's Progress Towards Accession** (SEC(2001) 1756), s.72.

⁴⁶ Avrupa Komisyonu, a.g.k., 2004, s.54.

⁴⁷ Commission of the European Communities, **Turkey 2000, 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's Progress Towards Accession**, 8 November 2000, s.49-50.

⁴⁸ European Parliament, **Turkey's progress towards accession (2000) European Parliament resolution on the 2000 Regular Report from the Commission on Turkey's progress towards accession** (COM(2000) 713 - C5 - 0613/2000 - 2000/2014 (COS)), 25.10.2001.

⁴⁹ Commission of the European Communities, **2001 Regular Report on Turkey's Progress Towards Accession** (SEC(2001) 1756), s.14.

⁵⁰ Hazine Müsteşarlığı Dış Ekonomik İlişkiler Gn.Md., **1995-1999 Yılları Arasında Uygulanan Avrupa Birliği Akdeniz (MEDA) Programı Kapsamında Sağlanan Hibelerin Kullanılmasına İlişkin Rehber**, Ankara, 1997, s.3.

“Bu destekleme programlarından faydalanacak ülkelerin aşağıda belirtilen yeterlilik ölçütünü sağlamış olmaları gerekmektedir: İlgili ülke, makro-ekonomik düzeydeki reformların etkinliği ve ölçüsü ile uyum içerisinde, Bretton-Woods kurumları (IMF, Dünya Bankası, y.k.) tarafından onaylanmış bir reform programını gerçekleştirmeli veya bu kurumlarla uyum içinde benzer olan programları, onlar tarafından finansman destekleri şart olmasa da, uygulamalıdır.” (M.2/A/1/b)

Sonuç

Avrupa Parlamentosu'nun 15 Aralık 2004 tarihli kararında, ordunun siyasal gücünün daha da kısıtlanması talebi (paragraf 37) tekrar gündeme getirilmektedir. Bu kararda ilk kez, Fırat ve Dicle'nin su kaynakları, Türkiye'nin komşularıyla birlikte alınacak kararlar doğrultusunda kullanılması (paragraf 42) talebi yer almaktadır.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'den talepleri, Türkiye'yi sömürmenin ötesinde, Türkiye'yi zayıflatmayı ve eyaletlere bölmeyi, halkımızı ve işçi sınıfımızı parçalamayı ve birbirine düşman etmeyi amaçlamaktadır. Avrupa Birliği'nin talepleri yalnızca sömürmekle sınırlı değildir. Günümüzde Türkiye'nin bütünlüğüne ve bağımsızlığına, halkımızın ve işçi sınıfımızın çıkarlarına ve hatta varlığına yönelik en önemli tehdit, AB emperyalizminden ve ABD emperyalizminden gelmektedir.